

Sarajevo - håbets sang

Efter krigen: glemme eller tilgive? Af Jes Nysten

"Sarajevo - håbets sang" er en hjerteskræende blotlæggelse af ondskabens hærgen - og de menneskelige omkostninger. Men der tændes også et ganske svagt lys i det kulsorte mørke. Mediernes konstante optagethed af nyheder gør, at vi hurtigt glemmer, hvad der skete for kort tid siden - også fordi mediernes i dag er fyldt med så mange rædsler, at vi har svært ved at rumme rædslerne fra i går, for slet ikke at tale om dem fra sidste år. Men der lever tusindvis af mennesker rundt på kloden med forfærdelige og uafrystelige lidelser og psykiske men, som

vi hjemme i sofaen ikke kan eller har lyst til at begribe. Rædslerne på Balkan er efterhånden kun en mindre del af den lunde strøm af fortidens ondskab, som kommer til os. Men nu kommer denne hjerteskræende film, der i bogstavelig forstand suger os ind i en sådan menneskelig gru og smerte, at vi har svært ved at bære det, også selvom vi bare 'kigger på'.

I det trøstesløse kvarter Grbavica i udkanten af Sarajevo bor Esmā alene med sin 13-årige datter Sara. Esmā er en mærket kvinde, ligesom hundredvis af andre enlige kvinder i byen, der må prøve at kæmpe sig tilbage til livet efter krigens uhyrligheder og tab. For Esmā er opgaven ikke kun selv at komme på fode, men først og fremmest at skabe en tryk fremtid for Sara. Svært er det, midlerne er knappe, og Sara stiller hele tiden spørgsmål - særligt om faderen - som Esmā ikke vil svare på. Den uundgåelige og afgørende konflikt dukker op, da Sara skal på lejrskole med klassen. Esmā har ikke råd til at betale, men Sara kan komme med, hvis de skaffer et bevis på faderens død i krigen, for børn efter en 'krigshelt' kan komme med gratis! Men er dette bevis blevet væk, eller hvad? Esmā har det ikke og forsøger febrilsk at skaffe pengene til udflugten, så dette bevis kan glemmes.

Vi fornemmer hurtigt i filmen, hvad problemet er, men jeg skal ikke her udpensle det, for det fortælles både renfærdigt og smerteligt og vil blive forsimplet i en gengivelse. Da konflikten mellem de to endelig har kulmineret, tør instruktøren lade filmen klinge ud med et - spinkelt - tegn på håb og fremtid: blot en løftet hånd til hilsen! Ikke meget, og så alligevel alt - både for mor og datter.

Instruktøren er den unge Jasmila Zbanic. Hun overlevede selv Sarajevos 46 måneder lange belejring og forsøger med denne heroiske film at få os til at se ondskaben i øjnene, men hun tør altså også tænde et lille lys i mørket. Rent teknisk og æstetisk har filmen mangler, den er sine steder usammenhængende og løs. Men på grund af det fokuserede blik på konflikten og det fine spil af de to hovedrolleindehavere er det blevet et gribende menneskeligt dokument. Filmene fik "Guldbjørnen" på filmfestivalen i Berlin 2006, og jeg var selv med til at give den "Templeton-filmprisen" 2007.

Grbavica - Bosnien Herzegovina 2006 - Instr. og manus: Jasmila Zbanic - Medv.: Mirjana Karanovic (Esmā), Luna Mijovic (Sara), Leon Lucev (Pelda), Semka Sokolovic-Bertok (Peldas mor), Kenan Catic (Samir), Jasna Beri (Sabina), Dejan Acimovic (Cenga), Bogdan Diklic (Saran), Emir Hadzihafisbegovic (Puska), Ermin Bravo (professor Muha) - 90 min. - Biografpremiere d. 20/4 2007 og på DVD 18/2 2008 - Udlejning: Øst for Paradis/Criterion - Tilladt for børn over 11 år

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=6617&area=2>

<http://www.nytimes.com/2007/02/16/movies/16grba.html>

<http://www.spiritualityandpractice.com/films/reviews/view/16619>